

SZAKDOLGOZAT

Vancsura Zsolt

2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet

Természetvédelmi Biológiai Tanszék

Vancsura Zalán

**Regeneratív legeltetés hatása a legelő virágzó
kétszikűinek fajösszetételére és abundanciájára**

Tartalmi kivonat

Szakdolgozatom témája a regeneratív legeltetés hatásainak vizsgálata volt a legelő virágzó kétszikűnek fajösszetételére és abundanciájára. A dolgozat célkitűzése az volt, hogy összehasonlítsam a regeneratív, intenzív szakaszos legeltetést a hagyományos, folyamatos legeltetéssel. Arra voltam kíváncsi, hogyan alakul a gyep fiziognómiai struktúrája, a virágzó kétszikűek fajösszetétele, diverzitása és reproduktív hajtásaik száma. A vizsgálat a Bőszénfai Szarvasfarm területén történt, ahol két legelőt vizsgáltunk. A folyamatos, hagyományos módszerrel legeltetett legelő és a regeneratív módon legeltetett területet. A legeltetést 12 házi szamár kanca és 10 házi bivaly üsző végezte mindkét kezelésben.

Mindkét legelőn 8–8 kontroll és kezelt területet jelöltünk ki mintavételezésre. A mintavétel négy időpontban zajlott május 3. és július 27. között. A mintavételek során 5-5 darab 2 m²-es kvadráttal (kezelésenként és időpontonként 40-40) vettünk mintát a virágzó kétszikű fajokból. A fiziognómiai struktúra jellemzésére a növényzet magasságát, a százalékos borítást, a fűavar borítást és a csupasz földfelület százalékos arányát rögzítettem. Felmértük a taposás mértékét, valamint az állati hulladék borítást is. Az adatokat két-és több mintás paraméteres és nem-paraméteres próbákkal teszteltem Past 5.3 statisztikai programcsomag segítségével.

A legelők növényzeti magasságának vizsgálatánál a statisztikai elemzés arra mutatott rá, hogy a regeneratív legelő átlagos növénymagassága június közepére szignifikánsan nagyobb értéket mutatott, mint a permanens legelőké. A zöldborítás tekintetében már az első mintavétel is különbséget mutatott, mely a későbbiekben még nagyobb mértékben erősödött. A fűavar borítása a kezdeti 1-3%-ról július végére 10% magasságába emelkedett a permanens kontroll terület kivételével mindhárom vizsgált mintában. A taposás százalékos értékei értelemszerűen csak a legeltetett területeken jelentek meg. A második mintavételi időponton már növekedésnek indult a taposás aránya és ez folyamatosan növekedett a mintavétel végéig mindkét legeltetési mód esetén is. Az állati hulladék borítást is csak a legeltetett területeken vizsgáltuk. A harmadik és negyedik időszaki mintavétel azt mutatja, hogy a regeneratív legeltetés során magasabb a hulladék borítáсарánya, amely pozitív hatással lehet a talajra és vegetációra.

A virágzó kétszikűek fajsámának szempontjából nem gyakorolt pozitív hatást a legelő növényzetére a regeneratív legeltetési gyakorlat. A regeneratív legeltetési mód nem mutatott pozitív hatást a reproduktív hajtások megjelenésére sem, csak megközelítőleg ugyanakkora értékeket kaptunk, mint a hagyományos legeltetés során vagy még alacsonyabbakat. Fenológiai fázisok szempontjából a növények virágsámának alakulásában a mintavétel időpontja bizonyult a legfontosabb magyarázó változónak, míg a legelés nem volt hatással a

csoporthoz az ugyanabban az időszakban kontrollterületeiken mért adatokhoz képest. A magassági kategóriákra bontott mintavétel azt mutatja, hogy a magas fajok esetében egyik legelési mód sem kedvezett a generatív hajtások létrehozásának. A közepes növésű fajok csak a regeneratív kontroll területben jelentek meg nagyobb számban, ahol a regeneratív legelés hatása nem érvényesült. A diverzitásban talált különbségeknek is a termőhelyek közti differencia lehet inkább a magyarázata. A regeneratív legeltetés ugyanakkor elősegítette a virágzók homogénebb eloszlását, végig nagyobb egyenletességet találtunk a virágzók eloszlásában minden vizsgált időszakban e legelőtípuson.

Az eredményeket megvizsgálva azt jelenthetjük ki, hogy a regeneratív, intenzív szakaszos legeltetés nem mutatott egyértelmű, kézzel fogható előnyt a hagyományos, folyamatos legeltetéssel szemben sem a fiziognómiai struktúra sem a virágzó kétszikűek fő mutatói alapján.